

TÕRVA VALLAVOLIKOGU

VOLIKOGU ISTUNGI PROTOKOLL

Tõrva

22.03.2022 nr 1-1/2022/3

Algus 16.00

Lõpp 17.55

Istungit juhatas: Tõrva Vallavolikogu esimees Enn Mihailov, protokollis vallasekretäri abi Eve Eisen.

Võtsid osa volikogu liikmed: Heli Holm, Allan Ilisson, Karl Kirt, Virgo Kosemets, Ilmar Kõverik, Arnold Looga, Hardo Lust, Enn Mihailov, Harry Mägi, Enn Nugis, Rein Reinsalu, Ahti Saar, Tarmo Tamm, Giia Timpson, Marge Udras, Indrek Valner, Eero Viisu, Tiit Vips, Kalle Vister.

Puudusid: Ülle Juht, Romet Piller

Istungist võtsid kutsututena osa: vallavanem Maido Ruusmann, abivallavanem Aivar Uibu, vallavalitsuse liige/vallamajanduse osakonna juhataja Tõnu Jaansalu, vallasekretär Signe Kiin, keskkonnaspetsialist Terje Tomson, vallasekretäri abi Eve Eisen, avalike suhete spetsialist Marianne Sokk, vallamajanduse osakonna hooldusjuht Heli Otti.

Volikogu esimees avas istungi ja palus esitada ettepanekud seoses väljasaadetud istungi päevakorraga.

Ettepanekuid ei esitatud.

Istungi juhataja pani päevakorra hääletusele.

Otsustati: 16-poolthäälega kinnitada istungi päevakord:

- 1. Vallavanema informatsioon**
- 2. Tõrva valla osalemine mittetulundusühingus Eesti Jäätmehoolduskeskus**
- 3. Loa andmine korraldatud jäätmeveo riigihanke korraldamiseks ja läbiviimiseks**
- 4. Raieloa andmise tingimused ja kord**
- 5. Omafinantseeringu garanteerimine**
- 6. Volituste andmine lepingute sõlmimiseks**

1. Vallavanema informatsioon

Ettekandja: vallavanem Maido Ruusmann

Istungi juhataja andis ettekandeks sõna vallavanemale.

Maido Ruusmann: - elanike arv 1. märtsi seisuga on 5961. Vahemikus 1. veebruar kuni 1. märts vähenes elanike arv 21 inimese võrra. Sünde oli 2, surmasid 13. Tõrva valda saabus 13 inimest ja

lahkus 23, seejuures vajab ära märkimist, et aadressita jäi 9 isikut. Registripidajad teavad täpselt, mis on selle taga, kuid see ei kajasta inimeste tegelikku liikumist. Tegelikult lahkus 2 Soome, 5 Harjumaale, 3 Tartumaale, 1 Põlvamaale, 3 Valga valda. Valla siseselt vahetas elukohta 11 inimest.

Tulumaksu laekumine jaanuaris oli väga eeskujulik, olles tekkepõhiselt 14% suurem kui aasta tagasi ja kassapõhiselt 11% suurem. Veebruari laekumisi me veel väga täpselt ei tea, sest andmed tekkepõhise laekumise kohta saavad 25. märtsil. Kassapõhine laekumine on võrreldes eelmise aasta sama ajaga 8% suurem. Mis saab edasi, seda ei tea, kuna maailmas toimuv mõjutab kogu maailma, Euroopat, Eestit ja ka Tõrva valda.

Keskkonna- ja ehitusosakonna väljatoodust on valmis Ala-Taagepera valgustatud kergliiklustee projekt. Aktiivselt on tegeletud maakasutuste seadmisega. Täna on olemas kinnistute omanike nõusolekud. Taotlus rahastuse saamiseks peab olema esitatud hiljemalt 18. aprilliks.

Teine kergliiklustee projekt, mis on töös, on Tõrva-Patküla vaheline kergliiklustee. Hetkel on projekteerimistööde leping ajutiselt peatatud maaomanikega toimuva vaidluse tõttu. Järgmisel nädalal toimub maaomanike ning keskkonna- ja ehitusosakonna vaheline kokkusaamine. Peame selgitama välja avaliku huvi selle tee osas – palju on sel käijaid jne. Kõik protsessid tuleb läbi teha. Ära on vaja kuulata maaomanike seisukohad ja aru saada kui suurest hulgast tee kasutajatest räägime. Selles osas on plaanis läbi viia uuring.

Käimas on kaarsilla ehitushange. Hankel osalemiseks esitasid taotluse AS TREF Nord, OÜ Nordpont ja OÜ BauEst. Pakkumuse esitamise tähtaeg on 6. aprill, mil saame teada, milliseks see number kujuneb. Peale 24. veebruari on ehituse hinnad meeletult kasvanud ning raskeks on muutnud materjalide, eelkõige metalli kättesaadavus.

Barclay de Tolly mausoleumi valvurimaja fassaadi remondiks on saadud toetust Eesti Sõjamuuseumilt 10 000 eurot.

16.08 – istungile saabus Karl Kirt

Teave, mida võiksite jagada on see, et on avatud hajaasustuse programmi 2022. aasta taotlusvoor. Taotlusi saab esitada 1. aprillini. Programmist saab taotleda toetust veemajandussüsteemide, kanalisatsioonisüsteemide, juurdepääsuteede ja autonoomsete elektrisüsteemide rajamiseks. See on väga populaarne programm, kuhu eelnevatel aastatel on esitatud üle 50-ne taotluse, millest oleme suutnud rahastada pooled. Taotluse loogika on see, et 1/3 kogusummast annab riik, 1/3 kohalik omavalitsus ja 1/3 on taotleja enda kanda.

On välja kuulutatud erateede toetamise taotlusvoor. Taotlusi võtame vastu 25. aprillini. Vallapoolne toetus on pool taotlussummast, aga mitte rohkem kui 600 eurot. Palume jagada ka seda infot.

Käimas on kruusateede greiderdamise hange. Pakkumused on laekunud, praegu on töös pakkumuste kontrollimine.

Veemajanduslikult on suurim Karjatnurme reoveepuhasti ehitus, mis läks käima 11. märtsil. Ehitaja on Valmap Grupp OÜ.

Hariduse valdkonnast rääkides toimub 23. märtsil kell 16.30 kultuurimajas haridusvõrgu arengukava koostamise avakoosolek, kus tutvustatakse varem tehtut ja plaani, kuidas edasi minna. Tutvustatakse meeskonda, kes on kaasatud arengukava koostamisse lisaks enda ametnikele. Avakoosolekul esineb ka haridusministeeriumi esindaja. Facebookis saab koosolekul osaleda otseülekande vahendusel.

1. aprillist asub Tõrva Avatud Noortekeskust juhtima Tõrvast pärit ja siit vahepeal ära olnud Annelore Hirschon.

Sotsiaalvaldkonnas jätkub energiatoetuse taotluste vastuvõtmine. Toetuse taotlusi on menetletud siiani 321.

Ukrainas toimuv sõda ei ole jättnud puudutamata ka meid. Oleme moodustanud kriisikomisjoni, mis on kaardistanud olemasoleva tehnilise baasi. Komisjon on kaardistanud voolugeneraatorite olemasolu ja nende eest vastutajad. Samuti on kaardistatud voolu võimsuste vajadused erinevates pumplates, mis on vajalik igas laiaulatuslikus kriisiolukorras. Oleme leppinud kokku selles, et kõikides valla suuremates asumites oleks tagatud üks keskne koht, kus oleks võimalik saada puhast vett, tagada soojus ja elekter. Alal on selleks Ala kool, Tõrvas Tõrva Gümnaasium, Riidajas Riidaja Põhikool ja Hummulis samuti kool, kus on olemas söögi valmistamise võimalused. Kui on vaja tagada suuremale hulgale inimestele vesi, soojus ja hügieen, siis nimetatud saavad olema need punktid. Praegu tegeleme nende punktide voolusüsteemide ümberehitamisega, et oleks võimalik neid generaatoritega toita.

Seoses sõjapõgenikega, oleme kaardistanud valla enda poolsed võimalikud majutusruumid, kui peaks olema suur hulk sõjapõgenikke, keda riiklik regulatsioon ei suuda majutada. Hea meel on selle üle, et on suur hulk inimesi ja ettevõtjaid, kellel on valmisolek sõjapõgenike majutamiseks. On pakutud maju ja ettevõtete poolt suurel hulgal majutusvõimalusi. Samuti pakutakse töökohti ja rahalist abi. Valmisolek kogukonna poolt on positiivne.

Sõjapõgenikud satuvad meile peamiselt kahel viisil. Kas on keegi ees, näiteks töötab siin mees või tütar ja ema tuleb järgi. Nemad ei ole seotud pagulasabiga ja nendest ei ole vallas väga selget ülevaadet. Üleeile öösel jõudsid Tõrva valda esimesed bussiga tulnud inimesed, kes saadeti meile Tallinna või Pärnu vastuvõtukeskusest, kus ei olnud tol hetkel vastuvõtu võimekust. Sotsiaalkindlustusamet korraldas hanked majutuskohdade leidmiseks ja võitsid neli suuremat keskust. Teises hankes said osaleda majutusasutused, kellel oli vähemalt 40 voodikohta. Selles hankes osales ka Helme pansionaat ja need, kes meile tulid, ongi suunatud Helme pansionaati.

Nüüd valmistatakse ette kolmandat hanget, sest Tallinna ja Tartu majutusvõimekus on ammendumas. Sõjapõgenikega tegelemine on omaette tegelemine. Tuleb vormistada isikukoodide taotlused. Seitsmeteistkümnest saabujast on 9 täiskasvanut ja 8 last vanuses 3–15 aastat. Inimeste valmisolek panna lapsed lasteaeda on olemas, samuti valmisolek siirduda tööle. Seetõttu on tõusnud meie koormus ja see läheb suuremaks, sest põgenikke tuleb juurde ka Tõrva valda. See on vabaduse hind ja meie kohustus seda teha. Proovime seda teha nii hästi kui oskame. Üks asi on lühiajaline majutus, mis on kõige lihtsamini korraldatav. Pigem on küsimus, mis saab peale seda kuud aega, kuhu nad tööle lähevad, kuhu nad kooli lähevad? Täna on üks sõjapõgenike laps Tõrva Gümnaasiumis õppimas, kus oli varasemalt juba ees kaks Ukraina last. Mõmmikus on kaks Ukraina last. Seega peame tõenäoliselt avama lähiaegadel ühe lasteaia rühma, et suudaksime olla valmis lapsi lasteaeda vastu võtma.

Küsimused

Arnold Looga: - palju meil vallas reaalselt põgenikke on?

Maido Ruusmann: - 17 on tulnud jaotuskeskuse kaudu. Neile lisaks on inimesed, kes on tulnud eraldiseisvalt. Neid peaks olema momendil suurusjärgus 20–25. Inimesed, kes siia jaotuskeskuse kaudu sattusid, lootsid saada Tallinnasse või Pärnusse. Osad liiguvad siit edasi. Ka keeleliselt on inimestel Tallinnas lihtsam läbi lüüa. Otepääl võideti hankes ca 400 majutuskohhta, kuhu saabus eelmisel reedel 100 isikut ja transiidina on liikunud edasi ca 30 inimest. Sel juhul ei pea nad Eestis tegema ühtegi toimingut. Teiselt poolt on meie tööandjad ilmutanud huvi töötajate leidmiseks. Mehed, kes siin töötasid, läksid sõja alguses tagasi rindele.

Allan Ilisson: - kas on mõeldud ka valla elanikkonna peale? Juhul, kui on sõjaline oht, kuidas antakse teada rünnakust, kuhu peaks varjuma? Kas seda on arutatud või tuleb see veel arutusele? Maido Ruusmann: - muidugi on arutatud. Teema on aktuaalne, kuid peame seda jagama tundeliselt ja vaatama, et me ei külvaks ühiskonnas paanikat. On arutatud ka võimalikke varjumiskohti. Eestis ei ole pärast taasiseseisvumist erinevalt nt Soomest, varjumiskohti ehitatud. Kaardistus on selline nagu ta meile teada on. On Ritsu koolikompleks ja saali alune. Kõige esmasemad on korrusmajade keldrid. Teame kõik, et tsentraalseid varjumiskohti Eestis ei ole. Aga seda, mis puudutab kogunemist, kui lastakse nt vool maha, siis generaatoritega üritame varem nimetatud kohtades tagada voolu, vee ja sooja, et inimesed saaksid sinna kokku tulla.

Virgo Kosemets: - miks tehti kaarsilla hange kahe etapilisena? Kui jääb üksainus pakkuja, siis pakkumist ei saa kellegagi ega millegagi võrrelda.

Maido Ruusmann: - konkurentsipõhise läbirääkimistega hankemenetluse puhul on tegemist väga konkreetse hankemenetluse liigiga, kus hankemenetluse käigus on võimalik vähendada hanke mahtu, kui maksumus on liiga kõrge. Nt kui maksumus on 300 000 euro asemel pool miljonit eurot, saab hankemenetluse käigus pakkujatele öelda, et võtke nt valgustus ära. See on väga konkreetne hankemenetluse liik, mille riigihangete seadus näeb ette ja mille eesmärk ongi see, et kui on oht, et rahalisi vahendeid ei jätku, on võimalik hanke mahtu vähendada. Meil on olemas ka võrreldav hinnapakumine, mis ei ole küll ametlik, aga väldib hirmu, et pakkuja kasutab ära oma jõupositsiooni. Täna hindades võib pakkumus kujuneda väga kõrgeks ja rohkem maksta me ei saa, kui meil raha on. Põhjus miks seda kasutati on see, et vajadusel hankemahtu vähendada. Seda kasutatakse laialdaselt, oleme seda kasutanud ka varem objektide puhul, kus on vaja pidada läbirääkimisi ja tõenäoliselt kasutame seda ka edaspidi, sest see on mõistlik. Ära saab jätta valgustuse, silla katuse. Neid asju on. Saame hinnata siis, kui pakkumus on laekunud.

Arnold Looga: - kas on olemas valmisolek selleks, kui pakutav summa on väga suur, loobume sel aastal sellest projektist?

Maido Ruusmann: - jah, see tõenäosus on olemas. See, mis toimub praegu ehitusturul, on ebareaalne. Kalkulatsioon, mille tegime enne sõda, oli juba siis karm. Eelnimetatud asjade kärpimine ei pruugi olla piisav. Kui hankemenetlus ei ole ka pärast kärpimist meile jõukohane, saame selle hankemenetluse väga lihtsalt lõpetada, kuna pakkumuse maksumus ületab eeldatavat maksumust. Saame kuulutada välja uue hanke ja loota, et keegi pakub odavamalt. Kui see jääb kättesaamatuks, siis jääb kättesaamatuks.

Arnold Looga: - Helmes, kuhu ei ole midagi planeeritud, on vanad inimesed ja kui midagi juhtub, jäävad nemad esmaselt hätta. Mõisahoonel all on olemas kelder. Samuti on vanas koolimajas olemas kogukonna köök. Kas sellest saaks teha igaks juhuks keskuse?

Maido Ruusmann: - mis puudutab keldrit, on kahtlemata mõisahoonel kelder üks alternatiividest. Mis puudutab võimalikku kogunemiskohta, on Helme pansionaat Helme aleviku puhul mõistlik alternatiiv.

Karl Kirt: - kuidas jäi tervisekeskuse hange? Kas see luhtus või läheb edasi?

Maido Ruusmann: - pakkumused laekusid eelmisel volikogu istungi päeval. Nagu siis sai ennustatud, et hinnad tõusevad, nii nad ka tõusid. Tõusid nii palju, et otsustasime hankemenetluse lõpetada. Laekus vaid üks pakkumus. Pakkumuse esitas Eviko maksumusega 1,78 miljonit eurot. Täna ei ole mõistlik uut hanget alustada. Firmad, mis müüvad ehitusmaterjale, ei tee pakkumusi, kuna hinnad muutuvad väga kiiresti. Materjaliturgudel käib uute sisendkohade otsing. Eestis on metalli hinnad väga kiiresti tõusnud, Soomes vähem. Edasi tuleb vaadata, mida saab antud ehitusprojekti puhul kärpida. Tuleb vaadata, kas on võimalik leida lisavahendeid. Kas taotleval organisatsioonil on endal võimalik lisavahendeid leida. 2023. a lõpus on sein ees, kui projekti raha peab olema kasutatud. Meil on aega aasta ja kaheksa kuud, mida on pigem vähe. Lähiajal on kokku tulemas haigla nõukogu ja tuleb teha otsused, mis suundadega edasi minna. Olukord on keeruline.

Heli Holm: - kui kaugel on kahe asutuse liitmine ja aktsiaseltsi moodustamine?

Maido Ruusmann: - iga päev tuleb advokaadilt kirju. Toimub tehniline töö.

Heli Holm: - kas on plaanis rajada rattatee ka Barclay de Tollyni? Lõik Roobelt kuni teeni, mis pöörab Barclay de Tollyni, on väga ohtlik.

Maido Ruusmann: - plaanis on, aga võimekus selleni jõudmiseks on vähetõenäoline. Esiteks sõltume hästi palju toetusrahadest, mis omakorda on pandud sõltuvusse sellest, kuidas see soodustab ettevõtlust, kuidas on see seotud töökohtadega ja teiseks palju on kasutajaid. Sellest lähtuvalt me rajamegi väiksemaid lõike nagu Tõrva-Patküla või Ala-Taagepera, sest nende kasutamise intensiivsus on tõenäoliselt suurem. Võin küll eksida ja saame seda uurida ka viidatud Roobe-Jõgeveste suunal. Meil on nii ühinemislepingus kui ka valla arengukavas prioriteetiks Roobe-Hummuli ühendamine, kus saaksime ära ühendada ka Valga. Samamoodi on Helme-Riidaja, Tõrva-Pikasilla, Ritsu-Ala, mida väga tihti küsitakse. Tegelikult olukorras, kus meil täna ühe km kergliiklustee ehitus maksab suurusjärgus ca 400 000 eurot, ei näe võimalust, kuigi me seda igal juhul tahame. See on reaalsus.

Allan Ilisson: - mind on häirinud see, et kergliiklusteedel valgustus põleb siis, kui väljas on lausa valge. Mõttekas oleks see panna mitte kella vaid valguse peale. Praeguses kõrge elektrihinna olukorras võiks üle vaadata, kas hommikul on vaja üldse valgustada ja kui kaua lambid õhtul põleda võiksid? See mis puudutab kergliiklusteid üldiselt, tuleks ikkagi väga tõsiselt kaaluda, kuhu neid teid tõeliselt vaja on. Kui nende rajamine mõnes kohas ära jätta, saab kasutada seda raha rohkem külaseltside ja külade arengu toetamiseks, sest olukord maailmas on selline, et rohkem tähelepanu tuleb pöörata maale, et seal elu ei kaoks.

Maido Ruusmann: - elu maal peab hoidma, eriti veel tänases riigikaitselises situatsioonis, et terve Eesti oleks rahvaga kaetud. Tänavavalgustuse osas leppisime kokku, et õhtul laseme valguse mingil ajal maha. Selgituseks selle toimimise kohta, on meil kahte moodi. Uuemad valgustid, mis said rekonstrueeritud, neil on astrokell, mis arvestab sellega, millal päike tõuseb ja millal loojub. Vanemad süsteemid nagu Tõrva-Helme, Tõrva-Ritsu, neil on topeltsüsteemid, neil on nii hämarandur kui ka programmkell. Nende puhul jääb teatud kellaajal põlema iga kolmas valgusti. Praegu võib kõigil valguse maha lasta.

Tarmo Tamm: - õhtupoole võib panna iga kolmanda varem põlema, sest liiklusintensiivsus on väike. Investeeringute osas on kommentaar. Kas ei ole see mõttekoht, et seoses 24. veebruariga ja sellega mis meid ees ootab, vaadata kompaktselt üle kõik õhus olevad investeeringud. Selgitada välja valla jaoks kõige olulisemad investeeringud.

Esimene küsimus puudutab infotahvleid. Neli aastat on mööda läinud, aga ei ole näinud, et infotahvleid oleks valla territooriumil uuendatud. Helme lossi parklas on püsti vaid kaks toru, kuna tuul viis plakati ära. Seal oli üleval kogu maakonna info. Rääkimata väiksematest infotahvlitest, mis on päikese käes ära kulunud. Ka mulgi naine on väsinud.

16.48 – istungile saabus Kalle Vister

Maido Ruusmann: - turismihoojaks saavad kõikidesse külastatavatesse kohtadesse üles uued piirkonda tutvustavad kaardid. Nendega tegeleb meie antud sisendi alusel aktiivselt Valgamaa Arenguagentuur. See on võtnud kauem aega, sest nad tulevad tavapärasest esteetiliselt parema kvaliteediga ning nad kannavad piirkondlikku identiteeti. Nad tulevad ja nad on tõesti liiga pikalt töös olnud. Investeeringute osas peame tõesti otsa vaatama laekuvatele hangetele ja tegema korrektuuri, mis on võimalik ja kuidas. Ees ootab keeruline arutelude aeg.

Tarmo Tamm: - inimesed on küsinud, kes on meie valla jaoks Lauri Drubinš, mis on tema ametinimetus? Ma ei oska vastata.

Maido Ruusmann: - Tõrva Vallavalitsusega on sõlmitud käsundusleping haridus- ja kultuurivaldkonna tegevuste läbiviimiseks, seniks kuni palkame endale haridus- ja kultuurispetsialisti. Täna on Lauri Drubinšil Tõrva abivallavanemana selja taga päris edukas

periood nimetatud valdkondades. Hakates planeerima valla haridusvõrgu arenguid, on teda mõistlik kaasata. Ta on huviga kaasa löömas.

Karl Kirt: - küsin endise Tõrva Lasteraamatukogu ruumide kohta. Vajadus nende kasutamiseks on nii enda elanikel kui ka neil, kes on siia sõja tõttu tulemas. Kas ja millal need ruumid kasutusse lähevad?

Maido Ruusmann: - antud teema oli arutusel eelmise nädala kriisikomisjoni koosolekul. Meil on sõjapõgenike lapsed juba lasteaia ja Mõmmikus on rühmad täis. Esimesel võimalusel hakkame komplekteerima täiendavat rühma, mis eeldab ruumide kohandamist ja eelkõige personali. Abivallavanem Helen hakkab sellega tegelema. Reedel kohtusime ka haridus- ja teadusministriga. Mis puudutab sõjapõgenike laste kulude kompenseerimist, siis on riik maksmas nende laste nn pearaha, 455 eurot, mis aitab hõlbustada täiendava koormuse katmist. Me ei räägi vaid sõjapõgenikele loodavast rühmast, vaid ka meie valla lapsevanemad soovivad lapsi lasteaeda panna.

Karl Kirt: - suvi on tulemas. Mis meid suvel keskväljakul ees ootamas on? Kas mõeldes saabuvale turismihooajale on tulemas ka välikohvikuid nagu eelmisel aastal oli avatud noortekohvik? Millised üritused on plaanis ja kas on tulemas ka mingid kujud?

Maido Ruusmann: - olukord on raske, aga peame siiski vaatama ettevaatlikult ka tulevikku.

Rääkides suurematest üritustest on 9. juulil keskväljakul andmas suurejoonelist kontserti ansambel „Terminator“. Samal päeval on ka „Laste päev“ ja on ka Tõrva linna õigustesse saamise sünnipäev ning toimub palju muud. Tuntud headuses toimuvad 21.–24. juulil „Tõrva Tulepäevad“. Liivaskulptuuride jaoks otsime praegu sponsoreid. Erasektor on avaldanud nende suhtes hoiakut, et need võiksid olla. Noorte suvekohvik tuleb ja saades toetust on tulemas ettevõtmine, mis puudutab Mulgimaa parimate burgerite valmistamist.

16.57 – istungile saabus Eero Viisu

Istungi juhataja tänas vallavanemat ettekande eest.

Otsustati: võtta esitatud informatsioon teadmiseks.

2. Tõrva valla osalemine mittetulundusühingus Eesti Jäätmehoolduskeskus

Ettekandja: vallavanem Maido Ruusmann

Istungi juhataja andis ettekandeks sõna vallavanemale.

Maido Ruusmann: - see puudutab korraldatud jäätmevedu. Hind, mida me täna prügi tekitajatena ja jäätmevaldajatena maksame, on kehtestatud terves Valga maakonnas hanke tulemusena. Jäätmeseadusega on loodud olukord, kus see, kes jäätme tekitab ja selle eest maksab, ise hinna üle läbi ei räägi. Hange tehakse pikaajaliselt. Kehtiv hankeleping lõpeb 31.01.2023. Valikud, kuidas leida uus jäätmehoolduspartner on, kas leida see läbi maakonna nii, et kolm Valgamaa omavalitsust volitavad Valgamaa Omavalitsuste Liitu ja ühishange tehakse omavalitsuste liidu poolt (teoreetiliselt võib hanke teha eraldi ka iga kohalik omavalitsus, kuid see hind on kõrge) või volitada mittetulundusühingut Eesti Jäätmehoolduskeskus hanget läbi viima ja planeerima kogu jäätmehoolduspoliitikat. Täna on mittetulundusühinguga Eesti Jäätmehoolduskeskus liitumas ka Valga vald ja Otepää vald. Hetkel peaks olema sellega liitunud üle kahekümne omavalitsuse. Meie erisuseks võrreldes Valga vallaga ja Otepää vallaga on jäätmejaam, mida me haldame ise. See kulu on aastas ca 100 000 eurot. Valga vallas on see ca 20 000 eurot ja Otepää vallal praktiliselt null eurot. Meile ei taha keegi jäätmehooldusjaama opereerima tulla. Uue jäätmehooldushankega oleks Tõrva jäätmejaama opereerimine jäätmevedaja kohustus nii, et vald seda ei doteeri. Vallavalitsuse ettepanek on Tõrva vallal liituda mittetulundusühinguga Eesti Jäätmehoolduskeskus. Liikmemaks on täna 1,2 eurot inimese kohta, mis on ca 7000 eurot aastas. Mittetulundusühingu Eesti Jäätmehoolduskeskus eesmärk on, et aastaks 2025 ei peaks liikmed

liikmemaksu maksuma, vaid minnakse üle saastaja maksab põhimõttele ehk kui keskus tegeleb inimeste ja ettevõtete jäätmete korraldamisega, siis inimesed ja ettevõtted selle ka kinni maksavad, et ei oleks doteerivat poolt.

Küsimused

Arnold Looga: - kas meil on võimalik esitada jäätmehoolduskeskusele omapoolsed tariifi laed, eesmärgiga mitte hakata kinni maksuma turu kõige kallimat teenust?

Maido Ruusmann: - meil ei ole võimalik lagesid seada, tegemist on vaba konkurentsi hankega, milles saavad osaleda jäätmehooldusettevõtted. Teistpidi see ei annaks ka midagi. Kui hind on liiga kallis ja keegi ei tule, mis siis edasi saab? Seda ei ole keegi varem teinud ja kes ütleb, mis on õige hind ja kas see on igavesti kehtiv? Pigem ütlen ei, aga 100% mürki ei julge võtta, kui keegi sellist kontseptsiooni tahab püsti panna.

Arnold Looga: - kui minnakse selle peale, et saastaja maksab, kuidas hoiame ära situatsiooni, kus teeperved ja metsad on täis pesumasinaid, autorehve ja muid asju?

Maido Ruusmann: - siin ei ole küsimus selles, kas hind korraldatud jäätmeveol on liiga madal või kõrge, see algab hoopis meie kultuurist. Prügiveo hind võrreldes nt tassi kohviga, mis maksab Olerexis 2.20 € ja prügi käideldakse 3.70 € 240 l, on ebamõistlik. Kui see maksaks rohkem, ei pidurdaks see prügi viimist nt Helme oru parklasse. Võime küsida, kas on piisavalt jäätmete konteinereid ja kas need on kättesaadavad, kuid tegemist on meie planeedi ja meie maaga. Kõik algab kultuurist.

Karl Kirt: - kui liitutakse MTÜ-ga, kas tingimused jäätmekäitlusjaamades ja hinnad ühtlustuvad? Jäätmejaamades, mille vahe on 30 km, on hinnad ja võimalused väga erinevad ning inimesed saavad valida, kuhu nad jäätmed viivad või ei vii. Kui küsimus on hinnas ja teenuse pakkumises, kas me peame jääma maakonna piiridesse või oleks hange suurema piirkonna peale veel odavam?

Maido Ruusmann: - me liitume jäätmehoolduskeskusega, milles on 22 omavalitsust ja maa-ala muutub automaatselt väga suureks, ulatutes Kesk-Eestini välja. Prügi äri on mahu äri. Valgamaa prügi veetakse Valka Lekto peale, kus on vahejaam ja seal Irru. Lokaalseid prügilaid on Eestis väga vähe, sest keskkonnanõuded on väga kõrged. See, mil prügi eest hakatakse maksuma, ei pruugi olla väga kaugel. Ka meil Valgas on päris innovaatiline maakonna oma inimeste ettevõtte Marico, kes haldab Valga jäätmejaama ja omab Lekto platsi, ka nemad tegelevad tugevalt teadusega, nt kuidas saada prügist õli. Prügimajandus on selles mõttes hästi jõuliselt arenev. Ja kuna me oleme võtnud jäätmetega seotud taaskasutamise kohustuse, siis peab minema rohkem taaskasutuse peale. Eesti on sorteerimises väga maha jäänud. Pakendeid sorteeritakse suhteliselt vähe ja kesksed konteinerid ei olegi nii efektiivsed. Jäätmemajandus on laiem kui kohalik omavalitsus ja laiem kui maakond ja vajab tugevat arendamist.

Karl Kirt: - kas hinnad ühtlustuvad või iga operaator oma hindadega?

Maido Ruusmann: - jäätmejaamadele eraldi konkurssi ei teha, tehakse ühine jäätmechange. Piltlikult öeldes kui nt Ragn-Sells võidab hanke, siis ta hakkab manageerima ka jäätmejaama, võttes sinna alltöövõtja või mitte, seda me ei tea. Ohtlike jäätmete ära andmine peab olema seaduse alusel elanikkonnale tasuta. Mis puudutab muid jäätmeliike, on vaba turumajanduse küsimus. Hankes saame ette öelda, milliseid jäätmeliike nad vastu peavad võtma, nt ehitusjäätmed, suurjäätmed, kompost jne. Kui ta paneb hinna liiga kõrgeks, siis jäätmeid siia ei tooda. Pannes siin tahtlikult hinna liiga kõrgeks, saab takistada jäätmete jäätmejaama toomist. See tuleb läbi arutada, kuidas selliseid olukordi vältida.

Tarmo Tamm: - Helme parklas olid vanasti Maanteeameti prügikastid. Nüüd on need prügikastid läinud ja seal olid ka välikäimlad. Maanteeamet lubas need tagasi tuua. Kas tuuakse?

Mul on kogemus, et prügikonteiner, mis kodust viiakse, on väike teema. Kortermajade keldrisse kogutakse ehitusjäätmed, mis on kortermajade inimeste teema. Karksi-Nuias on meie ettevõtte käes soovitud saada tehnikat, millega viia prügi Viljandisse jäätmejaama. Täna see enam ei toimi. Keskkonnateenused tulevad oma masinaga välja ja selle teenuse hinnad on väga kõrged.

Inimesed on hakanud seetõttu prügi peitma. Seetõttu juhingi tähelepanu sellele, et meil toimetab operaator ja võivadki tõsta hinna väga kõrgeks, nii et keegi ei taha prügi jäätmejaama tuua ning ümbrus reostatakse. Kuidas saab panna paika Valga maakonnas operaatori hinnad, kas saab panna erinevad piirkondlikud hinnad ja kas külates asuvad konteinerid lähevad ka hankesse sisse? Näen seda Mulgi vallas, kui kevadel tuuakse platsile konteinerid ja need on paari tunniga täis. Inimestel seda prahti jätkub. Meil on see olnud siiani eraldi taotluse alusel või saab selle nüüd hankesse panna?

Maido Ruusmann: - me ei taha piirkondlikke erinevusi. Pigem on parem, kui hind on kõikides punktides ühesugune. Olen kardinaalselt selle vastu, et olmekonteinerid peavad tulema keskustesse, kuhu inimesed prügi ära viskavad ning muul ajal jäätmeid ei käitele. Jäätmekäitlus peaks olema samasugune hügieen nagu sa teed iga muud asja. Mitte nii, et jäätmete ära andmine peaks olema tasuta. Need on sinu jäätmed, sina tekitad, sorteerid ja anna taaskasutusse. Vaja on muuta mentaliteeti. Jutust ei piisa, peame kasvatama jäätmekultuuri ka koolides.

Tarmo Tamm: - mõtlesin kevadkampaaniat ja suurjäätmeid.

Maido Ruusmann: - suurjäätmed on mõistlik panna hankesse nii nagu see on olnud. Peaks vältima seda, et inimesed koguvad oma keldritesse terve aasta jäätmeid ja vald selle siis ühe kampaania käigus koristab. Selleks ongi jäätmejaamad, et sinna jooksvalt jäätmeid viia.

Tarmo Tamm:- olles täna käinud jäätmejaamas, on väga hea meel, et jäätmejaam on siin piirkonnas edukalt tegutsenud ja inimesed on selle väga hästi vastu võtnud. Kuid täna nägin, et suurjäätmete aunad on väga suured ja mööbel ei mahu enam ära. Tõenäoliselt oodati kevadet.

Heli Otti:- me ootame suurjäätmete konteinereid juba väga pikalt. Kuna olid libedad ajad, on nad kogunenud.

Karl Kirt: - kas eterniidi kogumine on ka hankes, et see odavamalt ära anda?

Maido Ruusmann: - seda ongi mõistlik teha kampaaniate korras. Eterniidi nõuetekohane käitlemine on kallis, sest see on ohtlik jääde. Kuid kui palju kordi elus peab inimene seda käitlema, see on jällegi kultuuri küsimus. Kampaaniaid tehakse siis, kui KIK toetab. Mida rohkem me ütleme jäätmevedajale, et ta peab tasuta tegema, seda rohkem maksame selle kinni läbi jäätmete andmise.

Mida rohkem asju peab olema tasuta, seda kallimaks läheb teenus.

Otsustati: võtta vastu Tõrva Vallavolikogu otsus nr 9 „Tõrva valla osalemine mittetulundusühingus Eesti Jäätmehoolduskeskus“.

Otsus võeti vastu avaliku hääletamise teel - poolt 18, erapooletuid 1.

3. Loa andmine korraldatud jäätmeveo riigihanke korraldamiseks ja läbiviimiseks

Ettekandja: vallavanem Maido Ruusmann

Istungi juhataja andis ettekandeks sõna vallavanemale.

Maido Ruusmann: - see on seotud eelmise punktiga, et mittetulundusühing Eesti Jäätmehoolduskeskus saaks viia läbi jäätmehanke, peame teda selleks volitama.

Otsustati: võtta vastu Tõrva Vallavolikogu otsus nr 10 „Loa andmine korraldatud jäätmeveo riigihanke korraldamiseks ja läbiviimiseks“.

Otsus võeti vastu avaliku hääletamise teel - poolt 18, erapooletuid 1.

4. Raieloa andmise tingimused ja kord

Ettekandja: keskkonnaspetsialist Terje Tomson

Kaasettekandja: planeeringu-vallavara komisjoni esimees Hardo Lust

Istungi juhataja andis ettekandeks sõna keskkonnaspetsialistile.

Terje Tomson: - looduskaitseaduse § 45 kohaselt tohib tiheasustusalal asuvaid üksikpuid, välja arvatud kasvav mets metsaseaduse tähenduses ja viljapuud, raiuda kohaliku omavalitsuse loa alusel. Loa andmise tingimused ja korra kehtestab kohalik omavalitsus.

Määrus reguleerib puu raieks ja hoolduslõikuseks loa taotlemist, loa väljaandmist ning loa andmisel võimalike täiendavate kõrvaltingimuste seadmist valla tiheasustusaladel. Määrus ei reguleeri kasvava metsa raiet metsaseaduse tähenduses ja viljapuude raiet. Puu raie ja hoolduslõikus valla tiheasustusaladel toimub käesoleva korra kohaselt antud loa alusel, mille väljastab vallavalitsuse poolt määratud osakond või ametnik.

Uue määruse koostamisel oleme tuginenud MTÜ Eesti Arboristide ühingu koostatud soovituskirjale.

Juurde oleme toonud hoolduslõikuse, mille korral tuleb ka taotleda raieluba.

Nüüd on alasid, millal tuleb raieluba taotleda rohkem, sest on ääretult oluline säilitada väärtuslikku elukeskkonda ja kõrghaljastust ning toimetada võimalikult säästlikult.

Küsimused

Arnold Looga: - kas on lootust, et lubade saamine läheb kiiremini kui aasta?

Terje Tomson: - see käib kiiresti. Muutub ka see, et raieluba hakkab mina allkirjastama. Kui tuleb taotlus, vaatame koos Heliga puud üle, misjärel koostan ja allkirjastan raieloa. Kui luba on oodatud aasta, on ilmselt taotlus läinud rämpsposti. Teinekord kui midagi jääb pikemalt toppama, palun võtta julgesti ühendust, sest tegu võib olla inimliku eksitusega.

Karl Kirt: - ettepanek on muuta eelnõu § 3 lg 3. Kas on vaja nimetada, et loa väljastaja on keskkonnaspetsialist, mõnel hetkel võib ta olla mõni muu spetsialist? Ettepanek on, et loa väljastab vallavalitsuse vastav ametnik.

Terje Tomson: - olen nõus.

Enn Mihailov: - siis viime muudatuse sisse.

Istungi juhataja andis kaasettekandeks sõna planeeringu-vallavara komisjoni esimehele Hardo Lustile.

Hardo Lust: - palun levitada seda infot oma tutvusringkonnas. Saan aru, et see teave läheb ka veebilehele.

Terje Tomson: - jah, läheb. Juurde läheb ka Maa-ameti kitsenduste kaart.

Tarmo Tamm: - kas Helme kalmistu kõrval olev ala, kus mets maha võeti, on edaspidi tiheasustusalala?

Hardo Lust: - ei oska öelda. Uus üldplaneering on koostamisel.

Terje Tomson: - ei oska peast öelda.

Enn Mihailov: - täpsustate ja saate siis vastata.

Tarmo Tamm: - edaspidi võiks tähelepanu pöörata sellistele asjadele, kui lageraiet tehakse meie jaoks tähtsate objektide juures nagu kalmistu.

Otsustati: võtta vastu Tõrva Vallavolikogu määrus nr 7 „Raieloa andmise tingimused ja kord“. Määrus võeti vastu avaliku hääletamise teel - poolt 19.

5. Omafinantseeringu garanteerimine

Ettekandja: abivallavanem Aivar Uibu

Istungi juhataja andis ettekandeks sõna abivallavanemale.

Aivar Uibu: - omafinantseeringu garanteerimine summas kuni 200 000 eurot, mis puudutab konkreetselt Ala-Taagepera kergliiklustee rajamist. Hetkel on avatud taotlusvoor, kus on võimalik taotleda raha jalgratta- ja jalgteede rajamiseks. Omavalitsus saab toetust küsida maksimaalselt 500 000 eurot projekti kohta. Tõrva vallas on plaan teha taotlus kergliiklustee ehitamiseks. Omaosaluse protsent on vallas 33,3. Hetkel on olemas kergliiklustee projekt, milles oleme jaganud tee kolme etappi. Hetkel on plaan minna edasi II ja III etapiga. See on Ala-Taagepera-Raiksilla km-id 1,2 kuni tee ülekäiguni Taagepera lossi juures. Selle tee pikkuseks on 1,9 km. Nimetatud lõigul on olemas maaomanike nõusolekud. Kui meil õnnestub saada toetust, peame alustama tee ehitust hiljemalt 1. aprill 2023 ja abikõlblikkuse aeg on kaks aastat. Tee iseenesest kulgeb vasakul pool Ala-Taagepera-Raiksilla teed kuni Kivimäe kinnistuni Taagepera külas, kus kergliiklustee ületab maantee ja kulgeb edasi maantee paremal poolel Väike-Kivimäe ja Järvekaldade kinnistutel. Tee lõpuosa kulgeb mööda Kivimäe-Veski teed üle Taagepera järve paisude, vesiveski hoone eest läbi kuni maantee ületuseni Taagepera lossi väravate juures.

Küsimused

Virgo Kosemets: - garanteerime 2022 aastal. Ei tule ette, et see on meil olnud eelarvesse planeeritud. Mille arvelt see toimub?

Aivar Uibu: - praegu me esitame taotluse ja saame vastuse rahastamise kohta juuni lõpus, juuli alguses. Pärast seda tuleb minna hankesse. Ehitama hakkame aastal 2023. Sel aastal me ehitustöid ei tee.

Virgo Kosemets: - seda ei ole eelarvestrateegias kuni 2025.

Aivar Uibu: - seda ei ole. Kui saame raha, viime eelarvestrateegiasse.

Virgo Kosemets: - mille arvelt? Meil on kogu aeg raha puudus, mille arvelt me selle eelarvestrateegiasse paneme?

Aivar Uibu: - see läheb järgmise aasta eelarvesse ja sellepärast küsimegi garantiikirja. Kergliiklusteede rahastamiseks on kaks taotlusvoor. Üks on praegu ja teine on sügisel. Ja võib juhtuda, et kergliiklusteede rajamiseks ei teki enam mitukümmend aastat võimalusi. Oma vahenditest me neid iial ehitada ei suuda ja seetõttu on mõistlik kasutada neid rahasid, mis tulevad väljastpoolt.

Virgo Kosemets: - kui meil omavahendeid ei ole, on see meie jaoks nii oluline?

Tarmo Tamm: - mäletan ühte valda, kellel oli see eskiisina planeeritud tee paremale poole. Kas seda eelmist eskiisiprojekti üldse arutati või mitte?

Aivar Uibu: - seda väga ei arutatud. Siin on mitmeid asju, millega pidi arvestama. Maaomanikud ja Transpordiameti karmid nõuded kergliiklustee ehitamise osas. Sel juhul tuleb arvestada paljude nüanssidega.

Indrek Valner: - Helme valla ajal tehti palju projekte, aga lõpuks läks ikka pankrotti.

Tarmo Tamm: - palun selle protokollida. Ma tahan näha seda, kus Helme vald lõpetas pankrotiga.

Indrek Valner: - praegu räägime, kas seda teha või mitte. Täna on rahastusallikas olemas. Kui me seda ei tee, tekib järgmine kord küsimus, miks me rahastusallikat ei kasutanud? Teiseks ei ole Taageperas kauplust ja Taagepera inimesed käivad Alal kaupluses. See tee on ohtlik. Seal on ohtlik käia. Lapsed käivad koolis. Ja küsida seda, kas anname garantii või ei, ei ole väga viisakas.

Tarmo Tamm: - võimalusi, mis on täna laual, neid kasutati ka Helme valla ajal ära. Kaasfinantseeringuga tehti Ala küla kõnnitee valgustus, samuti Helme-Linna küla kergliiklustee, kus vald leppis maaomanikega kokku. Viimane lahendus oli kõnnitee Tõrva ja Roobe ristini. Kiidan selle igal juhul heaks, aga juhtisin tähelepanu sellele, et valla üldplaneeringus ei ole üldse seda sees olnud, kuigi me tahtsime seda sinna. Olen ise tegelenud kolme kõnnitee projektiga.

Karl Kirt: - lõpetame selle vanade asjade lauale toomise. Üritame teha koostööd ja lähme edasi.

Arnold Looga: - asjad lähevad tõesti iga päev kallimaks ja minu ettepanek on, et kaardistame vajaliku prioriteetsustabeli, mida tahame kindlasti ja mida me tahame siis, kui meil on selleks võimalusi. Praegu hakkame üle oma varju hüppama. Võtame raha kellegi või millegi arvelt ja seda raha juurde ei tule.

Heli Holm: - meil on rahastusprojekt tervisekeskuse rajamiseks, mida me ei ole siiani teinud. Kas tõesti ei ole võimalik panna prioriteetid paika. Võib-olla oleks aeg lõpetada see erinevate projektide teel raha kokku kraapimine ja teha korralik meditsiinikeskus. Meil ei ole täna korralikult toimivat meditsiiniastutust, mis peaks olema prioriteet.

Maido Ruusmann: - me peame aru saama, et investeringud on päris paljuski seotud projekti rahadega. Me läheme täna toetuse osa taotlema. Kui me jõuame sellesse faasi, et valla eelarve ei kannata seda välja või ei teki konsensust poliitilise jõudude vahel, siis on võimalik toetusest alati loobuda. Ei maksa minna tülli, mille arvelt seda tehakse. Kui toetust ei saa, siis teed ei rajata. Olen nõus, et pannakse paika prioriteetid ja hakatakse neid ellu viima, kuid oleme jätkuvalt piisavalt vaesed, et sõltume avanevatest voorudest. See on nii olnud ja kahjuks see ka nii jääb. Sügisel tulevad uued voorud ja me täna täpselt ei tea, mille peale need tulevikus avanevad. Proovime toetuse ära tuua ja kui ei teki poliitilist konsensust, saame alati toetusest ja tee ehitamisest loobuda ning suunata selle raha nt tervisekeskuse ehitamiseks.

Virgo Kosemets: - kas garanteerimine ei tähenda garanteerimist, vaid me lihtsalt räägime sellest?

Maido Ruusmann: - ei, me anname välja indikatsiooni, et me oleme valmis garanteerima. Me ei kanna raha üle.

Enn Mihailov: - saage aru, praegu avaneb taotlusvoor ja kui me seda ei garanteeri, siis me ei saa kandideerida ega toetust üldse taotleda. Kui tuleb positiivne otsus, siis saame otsustada. Niikaua kui seda otsust ei ole, ei olegi midagi rääkida.

Maido Ruusmann: - ei ole mõistlik minna komisjonidesse ja leida see 200 000 euro suurune auk. Kui me toetust ei saa, siis tuleme uuesti kokku ja hakkame seda tekitatud auku mujale kujundama.

Tarmo Tamm: - viimane projekt, mis oli Tõrva-Roobe kõnnitee tegemine, kus tegime taotluse ja jäime joone alla. Kuna tehti hanked, võitsime raha ja saime ca pool aastat hiljem joone peale, mis jäi uue Tõrva valla tegemise aega. Täna on situatsioon hoopis teine, sest kalkulatsioonid on tehtud enne 24. veebruari. Kui tulevad ehitusprojektid, võivad hinnad olla nii kõrged, et tuleb loobuda. Kuid teised omavalitsused taotlevad samuti raha ja olen kätt tõstmas.

Otsustati: võtta vastu Tõrva Vallavolikogu otsus nr 11 „Omafinantseeringu garanteerimine“.

Otsus võeti vastu avaliku hääletamise teel - poolt 16, vastu 3.

6. Volituste andmine lepingute sõlmimiseks

Ettekandja: vallavanem Maido Ruusmann

Istungi juhataja andis ettekandeks sõna vallavanemale.

Maido Ruusmann: - tegemist on korruptsioonivastase seaduse § 11 lõike 2 kohase toiminguga, kus vallavanemal on ametiisikuna keelatud sõlmida lepinguid selliste organisatsioonidega, kus ta on juht- või kontrollorgani liige. Sellised organisatsioonid, kellega Tõrva vald on sõlminud ja sõlmib lepinguid, on MTÜ Tõrva Spordiselts, SA Tõrva Kirik-Kammersaal ja MTÜ Mulgi – Valgamaa Arendusselts. Olen kõikides nimetatud organisatsioonides juhatuse liige. Ettepanek on anda õigused lepingute sõlmimiseks abivallavanem Helen Elias'ele.

MTÜ Tõrva Spordiselts hooldab meil terviseradasid, mis on ümber Tõrva linna. Selle asutasime 2009. aastal Rein Leppiku, Avo Põldsalu, minu ja Tauno Neumaniga. Praegu tegeleb aktiivse osaga Tauno Neumann, mina olen kirjutanud sinna erinevaid projekte ja püüame ühingat arendada.

SA-s Tõrva Kirik-Kammersaal, olen seal juhatuse liige seetõttu, et saaks esitada erinevaid projektitaotlusi. Oleme kirjutanud Leader projekte.

MTÜ Mulgi – Valgamaa Arendusselts, mille asutajateks olid Siim Ausmees, Jaanis Ilves ja Tõnis Ilves, asutati samuti eesmärgiga kirjutada Leader projektitaotlusi.

Heli Holm: - sihtasutusel võib ju iga juhatuse liige lepinguid sõlmida. SA-l Tõrva Kirik-Kammersaal on ka teine juhatuse liige.

Maido Ruusmann: - sellest ei piisa, kui teine juhatuse liige lepingud allkirjastab. Olles samaaegselt vallavanem ja juhatuse liige, ei saa ma valla nimel lepinguid sõlmida.

Otsustati: võtta vastu Tõrva Vallavolikogu otsus nr 12 „Volituste andmine lepingute sõlmimiseks“.

Otsus võeti vastu avaliku hääletamise teel - poolt 19.

Istungi juhataja kuulutas istungi lõppenuks.

Järgmine volikogu istung toimub 19. aprillil.

(allkirjastatud digitaalselt)

Enn Mihailov
volikogu esimees

(allkirjastatud digitaalselt)

Eve Eisen
protokollija